



SVERIGES  
TANDTEKNIKER  
FÖRBUND

## Tandvårdsreformen: Ett hot mot svensk tandteknik

30 oktober 2024

### Kommentar från Sveriges Tandteknikerförbund angående den nya tandvårdsreformen

Ordet "katastrof" är ingen överdrift när man diskuterar den nya tandvårdsreformen och dess inverkan på tandtekniska företag i Sverige. Denna reform riskerar att leda till en dramatisk nedgång för svensk tandteknik.

De temporära ersättningar som planeras för det kommande året kommer att påverka vården kraftigt, då efterfrågan på permanenta protetiska arbeten från vår största kundgrupp 67+, sannolikt kommer att minska drastiskt.

För oss innebär det permitteringar, uppsägningar och ett förutspått bortfall av cirka 30-40 procent av kåren som kommer att stå utan arbete.

Det finns två särskilt problematiska punkter i reformen:

#### 1. Lång tid mellan information och genomförande

En av de mest kritiska bristerna i reformen är att tidsspannet mellan informationen till patienter och det faktiska genomförandet är alldeles för långt. Enligt tandvårdsutredningens förslag ska patientkostnaderna för personer över 67 år sänkas från 1 juli 2026 – men redan nu informeras patienter om denna kommande förändring.

Resultatet blir en stor minskning av tandtekniska uppdrag fram till dess, eftersom patienter väljer att avvakta med sin behandling för att få tillgång till subventionerna. Effekten på branschen blir direkt förödande, med en uppskattad halvering av uppdrag för tandtekniker redan under 2025.

Vi har sett liknande effekter tidigare, exempelvis 1974, då ett förhandsbesked om billigare tandvård lamslog branschen i flera månader. Historiskt har vi också upplevt liknande situationer vid reformerna under tidigt 80-tal, 1996 och 2009. Varje gång reformer aviserats långt i förväg har det lett till en temporär kollaps, följt av en överbelastning när reformen väl trätt i kraft – en cykel som ingen verksamhet eller anställd mår bra av.

#### 2. Prisreglering och risken för ökad import från låglöneländer

Den andra allvarliga svårigheten med reformen är prisregleringen, som kommer att sätta ett tak på tandvårdsstödet. Detta pristak riskerar att pressa priserna på svensk tandteknik till en nivå där det inte längre är hållbart att producera inhemskt. Istället kommer tandvårdsstödet troligtvis att användas för att köpa in billigare tandtekniska produkter från länder med lägre löner och enklare produktionskrav.

I praktiken skulle det innebära att vi subventionerar importerad tandteknik från tredje land – ofta från Asien, där produkterna inte behöver följa den europeiska MDR 2017/745-förordningen som säkerställer kvalitets- och säkerhetsstandarder.

Att stötta importerad tandteknik med våra skattemedel är jämförbart med att subventionera importerade bilar från Kina, vilket vi naturligtvis inte gör i Sverige. Tyvärr är detta något vi har tvingats göra inom tandtekniksektorn i flera år.

Tandteknikerbranschen har genomgått en stor utveckling under de senaste 15 åren och lyckats hålla priserna för en tand på ungefär samma nivå som år 2000. Trots detta hotas våra arbeten. Medan vi kämpar för att upprätthålla konkurrenskraftiga priser och möta höga kvalitetskrav har den årliga tillsynsavgiften stigit från 2 150 kr till 30 000 kr sedan 2022 – en orimlig kostnadsökning. Tillsyn sker bara vart femte år, vilket innebär att vi betalar cirka 150 000 kr för en tillsyn som utförs på några få timmar.

Det är också viktigt att betona att en övergång till importerad tandteknik påverkar den gröna omställningen negativt. Idag sker transporter mellan svenska tandläkare och tandtekniker inom landet i två steg, fram och tillbaka. Om tandteknik i stället importeras krävs transport från tillverkningslandet via flyg, tåg och bil, vilket innebär en dramatisk ökning av transporterna.

För att skydda svensk tandteknik skulle det vara gynnsamt om subventionerna enbart fick användas för produkter tillverkade inom EU, där MDR 2017/745 gäller. Det skulle inte bara värna om säkerheten och kvalitén, utan också bevara svenska arbetstillfällen.

### **Vad händer 2026?**

Efterfrågan på tandtekniska tjänster kommer att skjuta i höjden när reformen väl införs, men då kommer vi redan ha förlorat många av våra yrkeskollegor. När tandtekniker en gång lämnat yrket återvänder de sällan, vilket gör det svårt att hitta kompetent arbetskraft i framtiden.

Om reformen genomförs enligt de nuvarande planerna är det avgörande att tandteknikerföretag erbjuds liknande stöd som under pandemin, exempelvis i form av permitteringsstöd. Utan stöd kommer många företag inte ha möjlighet att behålla sin personal under denna period, vilket kommer att försvaga både branschen och patientsäkerheten.

---

Detta utredningsförslag av förändringar i tandvårdsreform belyser tydligare de komplexa svårigheterna som reformen för med sig och lyfter fram både ekonomiska och säkerhetsmässiga aspekter, som kommer att medföra katastrofala effekter för svenska tandtekniska laboratorier och för tillverkningen av specialanpassade medicintekniska produkter.

*Olle Sahlin*

*Ordförande Sveriges Tandteknikerförbund*